Львівський професійний коледж
готельно-туристичного та ресторанного сервісу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з НМР
_____ Марія СКОРОБОГАТА
26 серпня 2025 р.

Методичні матеріали для проведення самостійної роботи з дисципліни «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»

Спеціальність «Харчові технології»
Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
Освітньо-професійна програма «Харчові технології»

Підготувала:
Викладач Денисюк Г.М.

Погоджено на засіданні циклової комісії викладачів професійно-теоретичної підготовки та майстрів виробничого навчання ресторанного сервісу
Протокол № 01 від 26 серпня 2025 р.

Голова циклової комісії _____ Марта ПОЛІЩАК

Львів 2025

Самостійна робота № 1

Тема Принципи обліку на підприємстві харчової галузі. Роль бухгалтерського обліку в управлінні підприємством харчової промисловості.

Мета:Ознайомитися з основними принципами бухгалтерського обліку на харчовому підприємстві, зрозуміти їхнє значення для організації ефективного управління ресурсами, фінансами та виробничими процесами. Вивчити роль бухгалтерського обліку у прийнятті управлінських рішень та контролі господарської діяльності.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал про принципи бухгалтерського обліку:
    - Принцип подвійного запису;
    - Принцип безперервності;
    - Принцип обачності;
    - Принцип відповідності доходів і витрат;
    - Принцип періодичності;
    - Принцип цілостності та достовірності інформації.
2. Дослідити роль бухгалтерського обліку у управлінні харчовим підприємством:
    - Контроль за надходженням сировини та матеріалів;
    - Визначення собівартості продукції;
    - Формування фінансових результатів і прибутку;
    - Підготовка інформації для керівництва та власників;
    - Планування та прогнозування витрат і доходів.
3. Навести приклади практичного застосування принципів обліку на харчовому підприємстві:
    - Подвійний запис при придбанні сировини;
    - Відповідність доходів і витрат при обліку виробництва хлібобулочних виробів;
    - Обачність при оцінці нестач і втрат сировини.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні принципи бухгалтерського обліку застосовуються на харчовому підприємстві?
2. У чому полягає принцип подвійного запису?
3. Чому принцип обачності важливий при оцінці запасів сировини?
4. Наведіть приклад застосування принципу відповідності доходів і витрат у харчовій промисловості.
5. Яку роль бухгалтерський облік відіграє у прийнятті управлінських рішень?
6. Як бухгалтерський облік допомагає контролювати фінансовий стан підприємства?

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
2. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку. – К.: Алерта, 2018.
3. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку. – Житомир, 2016.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Посилання на вебресурси:

1. Бухгалтерський облік. Вікіпедія https://uk.wikipedia.org/wiki/Бухгалтерський_облік
2. Освітній портал «Бухгалтерія для студентів» https://buklib.net
3. Міністерство фінансів України – нормативні документи https://mof.gov.ua

Самостійну роботу №2

Тема: Сутність предмета бухгалтерського обліку. Об'єкти бухгалтерського обліку та їх приклади на харчовому підприємстві

Мета:Ознайомитися з предметом бухгалтерського обліку, його завданнями та структурою. Вивчити, які об'єкти обліку існують на харчовому підприємстві, та навчитися наводити приклади їх практичного застосування для контролю і управління ресурсами та фінансами.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал щодо предмета бухгалтерського обліку:
   - Об'єкти обліку (майно, зобов'язання, капітал, доходи, витрати);
   - Призначення обліку для забезпечення достовірної інформації про господарську діяльність;
   - Взаємозв'язок бухгалтерського та управлінського обліку.
2. Визначити об'єкти бухгалтерського обліку на харчовому підприємстві:
   - Основні засоби (пічне обладнання, холодильники, транспорт);
   - Виробничі запаси (борошно, цукор, дріжджі, масло);
   - Готова продукція (хліб, булочки, кондитерські вироби);
   - Грошові кошти (касова готівка, банківські рахунки);
   - Заборгованість (дебіторська та кредиторська).
3. Навести приклади практичного обліку:
   - Відображення надходження сировини на склад;
   - Облік готової продукції на складі та її реалізації;
   - Контроль грошових коштів на поточних рахунках;
   - Відстеження дебіторської та кредиторської заборгованості.

Питання для самоконтролю:

1. Що є предметом бухгалтерського обліку?
2. Назвіть основні об'єкти обліку на харчовому підприємстві.
3. Як облік допомагає контролювати запаси сировини?
4. Наведіть приклад обліку готової продукції у харчовій промисловості.
5. Чим бухгалтерський облік відрізняється від управлінського обліку?
6. Яке значення має відображення дебіторської та кредиторської заборгованості?

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
2. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку. – К.: Алерта, 2018.
3. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку. – Житомир, 2016.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Посилання на вебресурси:

1. Бухгалтерський облік. Вікіпедія https://uk.wikipedia.org/wiki/Бухгалтерський_облік
2. Освітній портал «Бухгалтерія для студентів» https://buklib.net
3. Міністерство фінансів України – нормативні документи https://mof.gov.ua

Самостійна робота № 3

Тема: Структура балансу: актив, пасив. Визначення функцій балансу

Мета:Ознайомитися зі структурою бухгалтерського балансу, його складовими (актив і пасив), зрозуміти їх взаємозв'язок та функції. Навчитися оцінювати фінансовий стан харчового підприємства через аналіз балансу.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал щодо структури балансу:
   - Актив балансу – ресурси підприємства (оборотні та необоротні активи);
   - Пасив балансу – джерела формування активів (власний і позиковий капітал);
   - Принцип рівності активу та пасиву (баланс завжди збалансований).
2. Визначити функції балансу:
   - Відображення фінансового стану підприємства на конкретну дату;
   - Контроль за станом активів та джерел їх формування;
   - Підтримка планування та управління ресурсами;
   - Оцінка платоспроможності та ліквідності підприємства.
3. Навести приклади статей активу та пасиву на харчовому підприємстві:
   - **Актив:** основні засоби (печі, холодильники), виробничі запаси (борошно, масло), готова продукція (хліб, булочки), грошові кошти;
   - **Пасив:** статутний капітал, нерозподілений прибуток, кредиторська заборгованість.
4. Скласти спрощену схему балансу харчового підприємства:

Баланс підприємства

АКТИВ
1. Необоротні активи
   - Основні засоби
   - Нематеріальні активи
2. Оборотні активи
   - Сировина і матеріали
   - Готова продукція
   - Грошові кошти

ПАСИВ
1. Власний капітал
   - Статутний капітал
   - Нерозподілений прибуток
2. Зобов'язання
   - Кредиторська заборгованість

Питання для самоконтролю:

1. Що відображає актив балансу?
2. Що включає пасив балансу?
3. Чому баланс завжди має бути рівним?
4. Назвіть основні функції балансу.
5. Наведіть приклади статей активу та пасиву на харчовому підприємстві.
6. Як баланс допомагає оцінити фінансовий стан підприємства?

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
2. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку. – К.: Алерта, 2018.
3. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку. – Житомир, 2016.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Посилання на вебресурси:

1. Бухгалтерський баланс. Вікіпедія https://uk.wikipedia.org/wiki/Бухгалтерський_баланс
2. Освітній портал «Бухгалтерія для студентів» https://buklib.net
3. Міністерство фінансів України – нормативні документи https://mof.gov.ua

Самостійна робота № 4

Тема: Рахунок бухгалтерського обліку та подвійний запис. Синтетичні і аналітичні рахунки

Мета:Ознайомитися з рахунком бухгалтерського обліку як основним інструментом відображення господарських операцій. Вивчити принцип подвійного запису та взаємозв'язок синтетичних і аналітичних рахунків. Навчитися складати записи на «Т»-рахунках для аналізу облікових операцій на харчовому підприємстві.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал щодо рахунку бухгалтерського обліку:
    - Поняття рахунку, дебету та кредиту;
    - Структура рахунку: початковий залишок, обороти за дебетом та кредитом, кінцевий залишок;
    - Види рахунків: синтетичні та аналітичні.
2. Вивчити принцип подвійного запису:
    - Кожна господарська операція відображається одночасно по дебету та кредиту двох або більше рахунків;
    - Забезпечує рівність активів та пасивів у балансі.
3. Побудувати «Т»-рахунки для прикладу харчового підприємства:

Приклад операції: Придбання сировини на 20 000 грн за безготівковий розрахунок.

- Дт 201 «Сировина» – 20 000 грн

- Кт 631 «Розрахунки з постачальниками» – 20 000 грн

«Т»-рахунок 201 «Сировина»

Дт	Кт
20 000	

«Т»-рахунок 631 «Розрахунки з постачальниками»

Дт	Кт
	20 000

4. Визначити синтетичні та аналітичні рахунки:
    - Синтетичні: 201 «Сировина», 23 «Виробництво», 70 «Доходи від реалізації»;
    - Аналітичні: конкретні види сировини, конкретні вироби, окремі замовники або постачальники.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке рахунок бухгалтерського обліку і які його основні складові?
2. В чому полягає принцип подвійного запису?
3. Назвіть приклади синтетичних та аналітичних рахунків на харчовому підприємстві.
4. Як відображається операція придбання сировини на «Т»-рахунках?
5. Чому важливо дотримуватися подвійного запису для точності балансу?
6. Як синтетичні та аналітичні рахунки взаємопов’язані?

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
2. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку. – К.: Алерта, 2018.
3. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку. – Житомир, 2016.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Посилання на вебресурси:

1. Рахунок бухгалтерського обліку. Вікіпедія https://uk.wikipedia.org/wiki/Рахунок_бухгалтерського_обліку
2. Освітній портал «Бухгалтерія для студентів» https://buklib.net
3. Міністерство фінансів України – нормативні документи https://mof.gov.ua

Самостійну роботу №

Тема: Первинний документ, документообіг. Інвентаризація і відображення її результатів в обліку

Мета:Ознайомитися з поняттям первинного документа, його роллю в бухгалтерському обліку харчового підприємства. Вивчити організацію документообігу та порядок проведення інвентаризації, навчитися відображати її результати в обліку.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал щодо первинного документа:
    - Поняття та призначення;
    - Види документів: накладна, акт, рахунок-фактура, відомість;
    - Вимоги до оформлення: достовірність, своєчасність, правильність.
2. Вивчити організацію документообігу:
    - Рух документів між структурними підрозділами підприємства;
    - Фіксація господарських операцій у обліку;
    - Контроль правильності і повноти обліку.
3. Ознайомитися з інвентаризацією:
    - Мета та об’єкти інвентаризації (запаси, основні засоби, грошові кошти);
    - Методи: фактичне перерахування, зважування, вимірювання;
    - Відображення результатів у бухгалтерському обліку (збитки, нестачі, надлишки).
4. Навести приклади відображення в обліку:
    - Списання нестач сировини;
    - Облік надлишку продукції;
    - Коригування залишків грошових коштів.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке первинний документ і яку роль він відіграє в обліку?
2. Назвіть основні види первинних документів на харчовому підприємстві.
3. Що таке документообіг і чому він важливий?
4. Які об’єкти підлягають інвентаризації?
5. Які методи інвентаризації застосовуються на харчовому підприємстві?
6. Як відображаються результати інвентаризації в обліку?

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
2. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку. – К.: Алерта, 2018.
3. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку. – Житомир, 2016.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Посилання на вебресурси:

1. Первинний документ. Вікіпедія https://uk.wikipedia.org/wiki/Первинний_документ
2. Освітній портал «Бухгалтерія для студентів» https://buklib.net
3. Міністерство фінансів України – нормативні документи https://mof.gov.ua

Самостійна робота № 6

Тема: Структура плану рахунків бухгалтерського обліку України. Визначення класів рахунків на прикладі харчового підприємства

Мета:Ознайомитися зі структурою плану рахунків бухгалтерського обліку України, навчитися визначати класи рахунків та правильно класифікувати об'єкти обліку на харчовому підприємстві. Навчитися прикладати практичні знання для обліку активів, капіталу та доходів.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал щодо плану рахунків бухгалтерського обліку:
   - Поняття та структура плану рахунків;
   - Класи рахунків: активи, капітал, зобов'язання, доходи, витрати;
   - Призначення рахунків для організації обліку та складання звітності.
2. Визначити, до яких класів рахунків належать конкретні об'єкти на харчовому підприємстві:

Об'єкт обліку	Клас рахунку	Приклад на харчовому підприємстві
Основні засоби	1 – Необоротні активи	Пічне обладнання, холодильники
Виробничі запаси	2 – Оборотні активи	Борошно, цукор, масло
Готова продукція	2 – Оборотні активи	Хліб, булочки, кондитерські вироби
Прибутки і збитки	7 – Доходи та 9 – Витрати	Доходи від продажу хліба, витрати на сировину

3. Навести приклади практичного використання плану рахунків:
   - Відображення надходження сировини на рахунку 201 «Сировина»;
   - Облік реалізації продукції на рахунку 70 «Доходи від реалізації»;
   - Облік амортизації на рахунку 131 «Амортизація основних засобів».

Питання для самоконтролю:

1. Що таке план рахунків бухгалтерського обліку?
2. Назвіть основні класи рахунків за планом рахунків України.
3. До якого класу належить основне обладнання харчового підприємства?
4. До якого класу належать виробничі запаси та готова продукція?
5. Наведіть приклад обліку прибутків і витрат у плані рахунків.
6. Чому важливо правильно класифікувати рахунки для складання фінансової звітності?

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.
3. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку. – К.: Алерта, 2018.
4. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку. – Житомир, 2016.

Посилання на вебресурси:

1. План рахунків бухгалтерського обліку. Вікіпедія https://uk.wikipedia.org/wiki/План_рахунків_бухгалтерського_обліку
2. Освітній портал «Бухгалтерія для студентів» https://buklib.net

3. Міністерство фінансів України – нормативні документи https://mof.gov.ua

Самостійна робота № 7

Тема: Основні форми бухгалтерського обліку. Складання схеми журнально-ордерної форми обліку. Переваги та недоліки комп'ютерної форми обліку

Мета:Ознайомитися з основними формами бухгалтерського обліку, навчитися складати схему журнально-ордерної форми обліку. Вивчити переваги та недоліки комп'ютерної форми обліку на харчовому підприємстві.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал щодо основних форм обліку:
    - Класична (книжкова) форма – облік ведеться вручну у книгах та журналах;
    - Журнально-ордерна форма – облік ведеться за журналами та ордерами для систематизації господарських операцій;
    - Комп'ютерна форма – автоматизоване ведення обліку за допомогою програмних засобів.
2. Скласти схему журнально-ордерної форми обліку:

Журнально-ордерна форма обліку
Господарські операції
Журнали (облік за операціями)
Ордери (систематизація за рахунками)
Синтетичні та аналітичні рахунки
Баланс та звітність

3. Проаналізувати переваги та недоліки комп'ютерної форми обліку:

Переваги:

- Автоматичний розрахунок оборотів і залишків;
- Мінімізація помилок;
- Можливість швидкого формування звітності;
- Легкий доступ до архівів та даних.

Недоліки:

- Залежність від електронних систем;
- Витрати на придбання програмного забезпечення;
- Необхідність навчання персоналу;
- Можливі технічні збої або втрати даних.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть основні форми бухгалтерського обліку.
2. Що таке журнально-ордерна форма обліку і як вона організована?
3. Наведіть приклад використання журнально-ордерної форми на харчовому підприємстві.
4. Які переваги має комп'ютерна форма обліку?

5. Назвіть основні недоліки автоматизованого обліку.
6. Чому важливо правильно вибирати форму обліку для підприємства?

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
2. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку. – К.: Алерта, 2018.
3. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку. – Житомир, 2016.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Посилання на вебресурси:

1. Журнально-ордерна форма обліку. Вікіпедія https://uk.wikipedia.org/wiki/Журнально-ордерна_форма_обліку
2. Освітній портал «Бухгалтерія для студентів» https://buklib.net
3. Міністерство фінансів України – нормативні документи https://mof.gov.ua

Самостійна робота № 8

Тема: Перелік основних господарських процесів підприємства: постачання, виробництво, реалізація

Мета:Ознайомитися з основними господарськими процесами на харчовому підприємстві, зрозуміти їхній вплив на бухгалтерський облік та фінансові результати. Навчитися відображати процеси постачання, виробництва та реалізації у системі обліку.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал щодо господарських процесів:
    - Постачання: придбання сировини, матеріалів, товарів; контроль надходження та оплати;
    - Виробництво: переробка сировини, виробництво готової продукції, облік витрат;
    - Реалізація**:** продаж продукції, відображення доходів та отримання грошових коштів.
2. Проаналізувати взаємозв'язок між господарськими процесами та бухгалтерським обліком:
    - Надходження сировини – відображення на рахунку 201 «Сировина» та 631 «Розрахунки з постачальниками»;
    - Витрати на виробництво – рахунок 23 «Виробництво»;
    - Продаж продукції – рахунок 70 «Доходи від реалізації».
3. Скласти схему руху господарських процесів:

Господарські процеси харчового підприємства

Постачання —> Виробництво —> Реалізація —> Грошові надходження —> Фінансові результати

4. Навести приклади обліку кожного процесу на харчовому підприємстві:

- Постачання: закупівля борошна на 15 000 грн;
- Виробництво: переробка борошна у хліб, витрати на енергію та зарплату 10 000 грн;
- Реалізація: продаж готової продукції на 25 000 грн.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні господарські процеси існують на харчовому підприємстві?
2. Як бухгалтерський облік відображає процес постачання?
3. Які рахунки використовуються для обліку виробничих витрат?
4. Як відображаються доходи від реалізації продукції?
5. Чому важливо контролювати кожен господарський процес?
6. Наведіть приклад взаємозв'язку постачання, виробництва та реалізації у обліку.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
2. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку. – К.: Алерта, 2018.
3. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку. – Житомир, 2016.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Посилання на вебресурси:

1. Господарські процеси підприємства. Вікіпедія https://uk.wikipedia.org/wiki/Господарський_процес
2. Освітній портал «Бухгалтерія для студентів» https://buklib.net
3. Міністерство фінансів України – нормативні документи https://mof.gov.ua

Самостійна робота № 9

Тема: Форми фінансової звітності: баланс, звіт про фінансові результати. Показники прибутковості та фінансові коефіцієнти

Мета:Ознайомитися з основними формами фінансової звітності на харчовому підприємстві, навчитися складати баланс і звіт про фінансові результати. Вивчити ключові показники прибутковості та фінансові коефіцієнти для оцінки ефективності діяльності підприємства.

Завдання:

1. Опрацювати теоретичний матеріал щодо фінансової звітності:
   - Баланс – відображення активів, пасивів та капіталу на конкретну дату;
   - Звіт про фінансові результати – відображення доходів, витрат та прибутку за певний період;
   - Мета фінансової звітності – забезпечити достовірну інформацію для керівництва та зовнішніх користувачів.
2. Навчитися складати спрощений баланс харчового підприємства:

АКТИВ	Сума	ПАСИВ	Сума
Необоротні активи	50 000	Власний капітал	60 000
Оборотні активи	40 000	Зобов'язання	30 000
Разом	**90 000**	**Разом**	**90 000**

3. Скласти спрощений звіт про фінансові результати:

Стаття	Сума (грн)
Доходи від реалізації	100 000
Собівартість продукції	60 000
Валова прибуток	40 000
Адміністративні та збутові витрати	10 000
Чистий прибуток	30 000

4. Визначити показники прибутковості:
    - Рентабельність активів Чистий прибуток / Активи × 100 = 30 000 / 90 000 × 100 ≈ 33,3%
    - Рентабельність власного капіталу: Чистий прибуток / Власний капітал × 100 = 30 000 / 60 000 × 100 = 50%
5. Провести аналіз фінансових коефіцієнтів:
    - Ліквідність: Оборотні активи / Поточні зобов'язання = 40 000 / 30 000 ≈ 1,33;
    - Загальна фінансова стійкість: Власний капітал / Активи = 60 000 / 90 000 ≈ 0,67.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні форми фінансової звітності існують?
2. Що відображає баланс підприємства?
3. Що показує звіт про фінансові результати?
4. Як розрахувати чистий прибуток підприємства?
5. Наведіть приклад розрахунку рентабельності власного капіталу.
6. Що показує коефіцієнт ліквідності і чому він важливий?

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
2. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку. – К.: Алерта, 2018.
3. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку. – Житомир, 2016.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій.

Посилання на вебресурси:

1. Фінансова звітність. Вікіпедія https://uk.wikipedia.org/wiki/Фінансова_звітність
2. Освітній портал «Бухгалтерія для студентів» https://buklib.net
3. Міністерство фінансів України – нормативні документи https://mof.gov.ua